

[Thorikil Kristensen.]

mentlig kommer, de bedste ønsker om, at de vil formå at sige ja og nej på de rigtige steder.

Ole Bjørn Kraft: At diskutere dansk udenrigspolitik er i dag noget ganske andet end tidligere. Det bliver i stigende grad klart, at dansk udenrigspolitik ikke kan indskrænke sig til at beskæftige sig med spørgsmål, der umiddelbart og direkte angår os og kræver en stillingtagen, men at det er blevet tidens nødvendighed at deltage i overvejelser og beslutninger, der forhen lå os ganske fjernt. Vi må spise kirsebær med de store selv med udsigten til at få stenene i hovedet.

Denne ændring i vor stilling er uundgåelig. Det kan ikke tænkes, at der kan gives en tilbagevenden til den gamle form; langt snarere må vi regne med nødvendigheden af en stadig stærkere og mere forpligtende deltagelse i vidtrækkende beslutninger og en stadig nærmere tilslutning til andre stater. Debatten om markedsplanerne og det europæiske økonomiske samarbejde i det hele taget er jo blot et af de perspektiver, man her må regne med.

For overblikkets skyld vil det måske være rigtigst at dele dansk udenrigspolitik i dag i de forhold, der har mere direkte betydning for os, og de fjernere opgaver, hvor vi mere eller mindre indirekte også vil blive engageret for måske en dag at opdage, at vi virkelig også er blevet direkte engageret i dem.

Forrest blandt de udenrigspolitiske forhold, vi er deltagere i og medbestemmende i, står Atlantpagten, NATO, der, som det er blevet sagt, i år skal have sit 10 års jubilæum. Vi har i det høje ting ofte drøftet Atlantpagten, og når vi nu skal tage stilling til regeringens nye forsvarsforslag, der vel nu kommer til at foreligge, vil vi få yderligere anledning dertil. I dag vil det være naturligt i det væsentlige at holde sig til nogle hovedsynspunkter med udgangspunktet i en udenrigspolitisk vurdering, og der er da her tre forhold, som jeg gerne vil fremhæve til overvejelse ikke mindst for dem, der stadig synes at have en tilbøjelighed til at undervurdere Atlantpagten's betydning og ikke kan se eller i mange tilfælde ikke vil se den vidtrækkende virkning, det har

fået for hele Europas stilling, at pagten blev til virkelighed.

Det første forhold, jeg vil pege på, er dette, at indtil Atlantpagten blev en kendsgerning, udvidede Sovjetunionen i strid med trufne aftaler sin magtsfære til europæiske områder på 1,5 mill. km², altså et område 4 gange så stort som det gamle Tyskland og med 115 mill. europæere. Siden NATOs tilblivelse har der ikke fundet yderligere udvidelse sted, og det første forsøg, der blev gjort på at inddrage også Vestberlin under kommunistisk indflydelse, mislykkedes på grund af vestens enighed og solidaritet med Berlins befolkning. Freden er, siden NATO-pagten trådte i kraft i 1949, blevet bevaret i Atlantpagtområdet.

Den anden kendsgerning, som ikke nok kan fremhæves, er NATOs betydning for vestens mulighed for overhovedet at kunne optage forhandlinger på lige fod med Sovjetunionen. Det er sagt tidligere, men må fremhæves gang på gang, fordi det ofte synes at glide af minde. Det er kun muligt at forhandle med Sovjetunionen ud fra en stærk position, der giver en mulighed for en fri beslutning, og det er NATOs sikkerhedssystem, det er den militære solidaritet inden for NATO-pagten, der giver vesten denne mulighed, en mulighed, der ikke ville eksistere uden NATO. Kun på denne måde er det blevet muligt for os at kunne tænke på at føre reelle forhandlinger med Sovjetunionen; thi kun når man frit kan vælge, om man vil sige ja eller nej, kan man indlade sig på forhandlinger med en stormagt af denne karakter; kun hvis man er i stand til at sige ja eller nej, kan man undgå at få en løsning, man ikke ønsker, påtvunget. Det er den situation, mange lande — og også Danmark — ville være i uden Atlantpagten, og alle, der med så stor iver forfægter kravet om forhandling, som vi alle ønsker, skulle tænke på den kendsgerning, at det er Atlantpagten og Atlantpagten alene, der sætter os i stand til at tale om og ønske forhandlinger med Sovjetunionen, hvor vi har frihed til at tage vor stilling.

Det tredje synspunkt er en følge af de to foregående. Når demokratiernes forsvarssystem har denne uimodsigelige betydning, må det virkelig for alle, der deltager i dette forsvarssystem, være en pligt at fastholde og underbygge og da først og fremmest